

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendőek.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Politikai kulturbestiák.

Irta: Király Péter dr.

Debrecen 1912. okt. hó

Megérdemeltük ezt a sorsot. (?)
Hányszor kértük, unszoltuk, figyelmeztettük ezt a szerencsétlen nemzetet, hogy legyen óvatos, körültekintő; ne dobja oda magát meggondolatlanul azoknak a javithatatlan garázda embereknek vakeszközül, a kik a népet lábuk kapcájánál is kevesebbre becsülik; akik maguknak és magukért élnek s ha tesznek is gonosz képmutatásból néha-néha valami jót, egyes emberek, testületek vagy a társadalom iránt, — erkölcstelen számításal, leplezett gonosz célzattal azért cselekszenek némi jót, hogy megtévesszék maguk iránt azokat, akik még ma is megtéveszthetők és hogy legyen mire hivatkozniok, amikor elvadult gaz ösztönüket követve, egyik elvetemültségüket a másik után viszik véghez nemzetük és hazájuk sérelmére.

Nálunk a szó leghitványabb és leggonoszabb értelmében érvényesül ma az útszéli rablógyilkos elv, hogy: „Ahol a hatalom, ott az igazság!” Nálunk ma az egyéni becsületesség és mocsoktalan jellem olyan főbejáró bűn, ami miatt a hatalmasok vak dühvel törnek az ártatlan existenciák személyére és vagyonára.

A tisztesség, becsület és erkölcsi megbízhatóság uralma száműzve van. A politikai erkölcs kultusza nemcsak illuzoriussá vált, — hanem maholnap guny és megvetés tárgya lesz. A hivatalos hatalommal való hitvány visszaélés, a büntudatosan szószátyárkodó hizelgés és hazudozás, az erkölcsrontás és becsületekrablás sohasem ülték gyalázatosabb orgiát a magyar magánélet és a közélet felett, mint ma.

Okleveles gonosztevők, diplomás latrok, minden aljasságra kész és kapható uri gazemberek fertőzik meg a magánélet és a közélet levegőjét s aki utjukba áll, kérlelhetetlenül tiporják agyon, mint szervezett rablógyilkos banda a maga áldozatát...

A gondviselő Isten tán bűneink büntetéséül mérte reánk ezt a rettenetes sorsot... Sokszor érezte már velünk sujtoló keze ütését... de ilyen érzékenyen még soha... Tűrnünk kell. Szenvednünk kell. Kétségbeesnünk nem szabad. Minél rettenetesebb a sze vedés, a mit el kell viselnünk, annál erősebb legyen a lelkünk annak elszenvedésére... Ha egyelőre nincs alkalmunk és erőnk megboszulni a rajtunk elkövetett hallatlan gaztetteket: ám tartsuk erkölcsi kötelességünknek emlékezetünkbe vésni azoknak neveit, akik bennünket sanyargatnak, kineznek, gyilkolnak; — hogy mihelyt alkalom nyílik rá, — bosszúhassuk meg magunkat úgy, a mint ezek a gonosztevők tőlünk méltán megérdemlik.

Az osztrák hatalomnak ütésre föl sem kell emelnie a kezét, hogy bennünket lesujtson; lesujtanak bennünket elvetemült kezekkel tulajdon testvéreink: a Tisza Pisták, a Lukács Lászlók, a kik bérbeadták becsületérzésüket, lelküket, hitüket, istenfelemlüket magyar nemzetük halálos ellenségének, az osztrák hatalomnak.

Hóhérolják, gyilkolják, pusztítják tulajdon nemzetüket, testvéreiket, — hogy sápot, rangot, kitüntetést és elismerést érdemljenek ki azoktól, a kik a magyar nemzet husát és vérért emészti évszázadok óta, mint megvesztett duvadak, mint örvongó fenevadak.

Ezek a testvérgyilkosok alig 4—5 hónap óta tartó gyalázatos visszaéléseikkel s elvetemült gáztetteikkel, csaknem dögvészessé fertőzték már a magyar magánélet és közélet levegőjét. Örvongásuk s az idegen hatalom hóhérságának élvezetében elbizakodottságuk egész odáig vatermedett már, hogy a maguk esztelen, bűnös cselekedetüket, vértagyasztó garázdaságaikat „hazafiasnak”, „tisztességesnek”, „ember-ségesnek” merészelik elnevezni és világga körtöltni.

Ez azonban már az elmebetegségnek, a csendes örütségnek olyannyira félreismeghetetlen megnyilatkozása, ami — mint mentő körülmény — esetleg meg is oltalmazhatja hitvány életüket a magyar nép bosszujától, — könyörületet koldulván ki elmebeteg, nyomorult életüknél.

A beszámíthatatlan bolondok — tekintet nélkül arra, hogy politikusok — bármilyen istentelenségeket köveszenek is el: kegyelmet nyerhetnek oly módon, hogy perverz cselekedetükért nem az akasztófa, hanem a tébolyda és kényszerzubbony lesz osztályrészük.

Közös céljuk homlokzatára verhetjük ez a két szó lesz felírva: „Politikai kulturbestiák”.

— **Tisza szájkosara.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága október 18-án tartotta őszi rendes közgyűlését, melyen a híres munkapárti honatya: *Ugron Zoltán* is megjelent. Az alispáni jelentéssel kapcsolatosan nagy beszélhetnékje támadt a „feltámadt” mungónak és a kerületéhez tartozó kismédeséri iskolapadok ügyével nyergelt jó hosszú időn át. Az elnöki székben ülő alispán is már megsokallotta nagybácsikájának okvetetlenkedéseit s azt találta mondani, hogy az iskolapadok ügye nem tartozik a törvényhatósági közgyűlés elé, mert azon ő, mint alispán is tudott volna segíteni, ha hozzája fordul. Egyéb sem kellett az öregnek, kitört belőle a jobb érzés, mely — úgy látszik — a koalíció idejéből még benne maradt volt és elfeledkezvén a munkapárti reverzálisról, kezdett őszintén beszélni. Elmondotta, hogy az országgyűlésen szájkosár alatt vannak, ott nem lehet szóhoz jutni és különösen a megyei ügyekről álmodni sem szabad. Valahol tehát meg kell

nyilatkoznia. Erre aztán a Tisza szájkosara alól önkéntelenül felszabadult munkapárti pótdelegátus, alaposan kiöntötte mungó szívének összes keserűségeit. Ez volt egyetlen politikai célzatu felszólalás a mostani közgyűlésen. Ezért pedig csakugyan kár lett volna ide fáradnia: a főispánnak — makacs betegségéből...

Homoródszentpál és vidéke ünnepe.

Folyó évi október hó 13-án Homoródszentpál községben ritka és tanulságos ünnepély volt, a melyen nemcsak a szomszédos falvak népe, hanem a vármegye és az erdélyrészi miniszteri kirendeltség, valamint a Hanga is megjelent.

Az időjárás, mely a hetekben általános esős volt, e napon kedvezett mind annak, hogy közelből és távolból igen sokan megjelenhettek, mind annak, hogy az e napra hirdetett alkalmiállításra a székely kisgazdák állataikat felhajthassák.

A nagyfontosságú ünnepély, mely az érdeklődők százai gyűjtötte egybe: a Népház felavató ünnepélye volt. Ezen Népház a „Székely Udvarhely” c. lapban képen is volt ismertelve, ezáltal tehát csak az ünnepély lefolyásáról kívánok röviden megemlékezni.

A jelzett napon az ünneplő közönség mindnek előtt a homoródszentpáli tágas unitárius templomba gyülekezett össze, a mely zsúfolásig meg volt telve. A lélekemelő ének elhangzása után *Ürmösi József* helybeli lelkész buzgó imádsága emelte mindnyájunk lelkét a minden áldások Urához, Istenéhez. Majd ékesen szólott az ünneplő gyülekezethez a Jézus szellemében *Máté* evangéliuma 16. r. 2. és 3-ik verse alapján, midőn a farizeusok és Sadduceusok jelt kívántak a nagy mestertől a felől, hogy ő volna-e az igazi Messiás.

A nagy Mester megfeddi a kérdezőskedőket, hogy az időjárást ismerni velik, de az idők jeleit még sem tudják megválasztani. Ezen alapigék nyomán igen alaposan foglalkozott a nép jólétének, anyagi és szellemi előrehaladásának eszközeivel, melyek közül a haladást és az együttes munkálkodást jelölte meg, mint olyanokat, amelyeknek következtében létesült Homoródszentpálon is a népház, melynek felavató ünnepélye vonzotta egybe a diszes közönséget.

A minden tekintetben tartalmas és alkalmi beszéd nagy hatással volt az egész templomi gyülekezetre, kiknek soraiban ott láttuk *Br. Daniel Lajos*, *Dr. Koós Mihály*, *Ugron János*, *Dr. Sebesi János*, *Székelyhidny Viktor*, *Böhm Sándor* Hangya főellenőr, *Kisgyörgy Sándor* esperes, a két Homoród vidékéről levő papokat, tanítókat és fölbirtokosokat, ugyszintén *Szabady Tivadar* és *Tamás Péter* főszolgabirákat.

A templomból kijövő közönség a szép, diszes népházhoz vonult. Itt *Sándor Ferenc* községi főbíró üdvözölte a nagy közönséget; kérve az egek Urát, hogy e Népház felszentelő ünnepélyről vigyék magokkal az együttes munka igaz érzését, hogy a jó mag min-

den székely községben hozzon gazdag áldást s teremjen anyagi és szellemi népjóléti intézményeket.

Ezután *Székelyhidy* Viktor a székelyföldi Miniszteri Kirendeltség Udvarhelyvármegyei megbízottja tartotta meg nagyszabású Népház felavató beszédét. Igen helyesen mutatott rá arra, hogy a mely községben jó s a népért munkáló vezető van, s a mely község népe megérti a kor intő szavát s befogja a maga és a jövő népméltóságára célzó szöveget s elfogadja a feléje nyújtott és őt segítő kezét, az a község boldogul s a jelen nagy közgazdasági harcában diadalt szerez magának.

Egy ilyen együttes munka eredménye e diszes Népház is, mely nem első ugyan e megyében, de méreteiben a legnagyobb, a legdiszesebb és így a legkölségesebb is. Elismeréssel adózik a vezérnek: *Ürmösi József* unitárius lelkésznek az építés körül kifejtett buzgó munkásságáért és gr. *Serényi* Béla földművelésügyi miniszter ur elismerő levelét is felolvassa, mely a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg *Ürmösi József* fáradhatatlan munkásságáról.

Végül átadja a Népházat fontos rendeltetésének, hadd legyen az a fogyasztó és tejszövetkezetnek, a szövetkezetek kiinduló pontjainak: a gazdakörnek édes otthona. Legyen a község népének igaza tanácsháza, hova szeretetet és békét vigyenek s honnan áldás és jótétemény áradjon Homoródszentpál községre és népére s a szomszédos segítő falvakra u. m. Recsenyédre, Homoród-szentpéter-, Városfalva- és Homoródjánosfalvára, mely községeknek népe nemcsak az ünnepélyen van jelen, hanem a Népház építésénél is nagy segítséggel volt. Isten áldását kívánja a kor szavát megértő székely népre.

A Hangya Központ nevében *Böhm* Sándor főellenőr üdvözlí és köszönti a gyülekezetet s kívánja a szövetkezetek erősödését és a szövetkezeti eszme terjedését.

Végül Dr. *Koós* Mihály min. osztály tanácsos, az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség tevékeny és lelkes vezetője szólott nagyhatással és nagy figyelem közepette a Népházak céljáról, rendeltetéséről. Minden egyes Népház egy szép álmot megvalósulása az ő részéről is. A néphez szólva kéri, hogy az idők jeleit, melynek megértéséről oly szépen szólott az Isten szolgája ma az Ur házában — értse meg a nép mindenütt, mert csak így remélheti minden község, hogy a népek nagy versenyében nem maradt hátrébe, nem lesz szegény és elhagyatott.

Ezután a Népház csinos helyiségeit tekintették meg, amelynek célszerűen való beosztása és elrendezése az építő bizottság ízlés és tapintatos gondolkodását igazolja.

A Népház megtekintése után az állatkiállítás megtekintése és az ott kiállított leg szebb tehének és üszők díjazása következett. Több székely kiscgazda nyert pénzbeli jutalmat szépen gondozott tehene és üszője által. Az ilyen kiállítások és jutalmak kellene hogy fokozottabb mértékben lelkesítsék a kiscgazdákat szép és jó tejelő állatok tartására és nevelésére, mert ezáltal nemcsak a szép és egészséges állatok fejlődése, hanem a tejszövetkezet is sokat nyerne.

A szép és emlékeztető ünnepély után a Népház nagy termében és mellékhelyiségeiben közeled volt. A közebeden mintegy 150-en vettek részt. A szép és lelkes pohárköszöntők sorát Br. *Daniel* Lajos nyitotta meg, ki gr. *Serényi* Béla földművelésügyi minisztert éltette, akinek üdvözlő táviratot is küldött az ünnepelő gyülekezet.

A vármegye vezetője Dr. *Sebesi* János alispán, a miniszteri kirendeltség és minden tényező lelkesen volt éltetve, kik a Népházépítésben részt vettek.

Enesei *Dorner* Béla szintén méltatva volt *Ürmösi József* lelkész által, mint a ki

a székely nép érdekében végtelen lelkesedéssel munkált.

Gr. *Haller* János főispán, Dr. *Heltai* Ferenc országgyűlési képviselő, *Dorner* Béla kir. gazd. intéző és *Meskö* Pál a „Szövetkezés” c. lap főszerkesztője és a Hangya vezető titkára levelben mentették ki elmaradásukat és üdvözölték az ünnepelő gyülekezetet.

Az ebéd, melyet a homoródszentpáli asszonyok főztek a késő délutáni óráig tartott. A pohárköszöntők végtelen sorát alig lehetne felsorolni.

Ebéd végeztével azon édes érzettel távozott el minden egyes, hogy azon ünnepélyre méltó volt elmenni. E mellett hasznos tanulságul a haladásnak és szeretettel való együttes munkálkodásnak ama látható eredményét: a Népházat s ehhez hasonló épületnek minden községben való megépítését szíveinkben és lelkeinkben mintegy szép álmot, szintén magunkkal vittük.

Áldó fohászkunkba a népházak megteremtőjét: Dr. *Darányi* Ignác volt földművelésügyi minisztert, ugyisint az ő eszméinek végrehajtóit Dr. *Koós* Mihály kirendeltségi vezető, *Dorner* Béla és utódját: *Székelyhidy* Viktort mindig Isten kegyelmébe fogjuk ajánlani s az ők munkájukra Isten áldását esdekéljük.

E mellett kívánjuk, hogy a magyarok Istene éltesse *Ürmösi* József derék, lelkes vezetőt s adjon az ő községében ezután is okos, jó gondolkodású székely fiakat, kikkel együttesen munkálva, a székelységet erős védbástyává fejleszthessék s megalapozzák annak boldog jövőjét mind a mezőgazdaságban, mind a szellemiekben!

Jelen volt.

„Magyar Köztársaság“

Megjelent Dr. Nagy György politikai folyóiratának a „Magyar Köztársaság“-nak októberi száma. E szám kötetnyi terjedelmű s 12 önálló cikk gazdagítja tartalmát. A vezércikket Dr. Nagy György írta: „A köztársasági párt útja” cím alatt s foglalkozik cikkében az Országos Köztársasági Párt megalakításának politikai és társadalmi jelentőségével. Cikkében világos, határozott vonalakkal rajzolja meg azt az utat, mely a teljes nemzeti függetlenség földjére vezet. Dr. Nagy György cikkében említést tesz arról is, hogy a „Budapesti Hírlap” szeptember 29-iki számában vezércikket írt a Köztársasági pártról s e cikkekre Nagy György, — mint az országos párt elnöke válaszolt, igénybe véve a „Világ” politikai napilap vendégszerető hátsábjait.

Dr. Kacsóh Lajos gyóni ref. lelkész „A republikánus Kálvin” cím alatt ismerteti a nagy reformátornak köztársasági közéleti működését. Az író éles szemmel lát bele Kálvin korának eseményeibe s érdekesítően építi fel a nagy reformátor gránitalakját.

Érdekes a Dr. Kalmár Antal cikke: „Köztársasági áramlatok”, mely tulajdonképen válasz Ábrányi Kornélnek a „Pesti Napló”-ban szept. 29-én megjelent „Evolúciók és revolúciók” című vezércikkére, melyben a köztársasági párt megalakulásának történeti előzményeit vizsgálja s Martinovicsék mozgalmát, Kossuth Lajos 1849-iki működését ismerteti. Kalmár Antal az ő országosan ismert és elismert történeti és közjogi tudásával fejtegeti a köztársasági párt nemzeti jelentőségét, ismerteti a történelmi múlt republikánus mozgalmait s elénk állítja a világhistória megvilágításában 1849. április 14-ének Kossuth Lajosát.

Kalmár cikkével egyenértékű a Dr. Ormos Ede cikke, ki a republikánus törekvéseknek a szocializmushoz való viszonyát tárgyalja s a nyugati államok történetével igazolja, hogy a szociális igazságok csak a köztársasági államformában érvényesülhetnek.

Enyedi Barnabás a „Magyarország” belmunkatársa, kinek látókörét évekig tartó külföldi tanulmányút szélesítette s ki a portugál forradalom idején Lisszabonból küldött tudósításával az egész magyar sajtó figyelmét magára vonta, „Köztársasági haladásunk” cím alatt ismerteti a külföldi, a német, francia, olasz és angol lapoknak megemlékezését az 1912. szeptember 7-iki köztársasági pártalakításról: Különösen a francia „Le Matin” és az olasz „Corriere della Sera” foglalkozott részletesebben a magyar köztársasági törekvésekkel s a francia világ lap meleg szeretettel, hosszan foglalkozott a párt élén működő Dr. Nagy György és Szappanos István személyével. Enyedi Barnabást gazdag nyelvtudása hozzásegítette ahhoz, hogy a külföldi lapok egyrészét felkeresse a köztársasági párttra vonatkozó közleményekkel. Érdekes, hogy míg a magyar nagy napilapok, a „Népszava”, „Világ” és „Pesti Napló” kivételével csak röviden foglalkoztak a köztársasági párt megalakításával s a legtöbb lap megelégedett a 49 tagú vezetőség névsorának leközlésével, addig a külföldi nagy világlapok mind megemlékeztek a magyar politikai közéletnek erről az új, eddig ismeretlen, bátor, férfias zászlóbontásáról.

A „Magyar Köztársaság” októberi száma teljes terjedelmében közli a szeptember 7-iki alakuló gyűlés jegyzőkönyvét, mely hű és hiteles képét adja az országos párt megalakításának s mely a párt alapvető, történelmi becsü okirata marad. Ugyancsak e számhoz van mellékelve a pártba való belépési nyilatkozat, mely egyuttal bizonyítja annak, hogy az ifjú párt hozzákezdett az országos szervezés munkájához.

Az októberi számba Rákóczy Imre, Domby László gyóni ref. lelkész, Szilágyi Dezső tanár, Dr. Járóssy Jenő és Szibrik Antal írtak verset. Érdekes története van Dr. Járóssy Jenő „Rákóczy lelke” című költeményének. E verset felkérésre a szegedi szept. 29-iki Rákóczy ünnepre írta, hogy a színházi disz-előadáson elszavalják. A verset azonban nem merték elszavalni, mert a rendező-bizottságnak néhány lojális tagja tiltakozott az erős, bátor, labanc-verő hang ellen. Így küldötte el szerző verset a „Magyar Köztársaság”-ba.

Az októberi szám közli az Országos Köztársasági Párt 49 tagú vezetőségének névsorát, mely bizonyítja, hogy a párt földrajzilag is méltó az országos elnevezésre s az egyes tagok társadalmi állásával is törekszik az egyetemesség jellegére. A vezetőségben minden osztály, minden társadalmi réteg, minden foglalkozás képviselve van.

A lap előfizetési ára egyévre 10 korona, egyes szám ára 1 korona. Kapható: Nemes Ármán könyvkereskedésében Hódmezővárhelyen s a budapesti főbizományosnál Galantai Gyulánál (Budapest, VII. Erzsébet-körút 44). A „Magyar Köztársaság” októberi száma a köztársasági küzdelemnek egy erős, értékes dokumentuma.

Dr. Láncezy Simon.

Törvénykezés.

Esküdtszéki főtárgyalások Székelyudvarhelyt. A székelyudvarhelyi kir. törvényszék esküdtbírósa e hó 21., 22., 23. és 24. napjain fogja tárgyalni azt a négy bűnügyet, mely a mostani II. ülészsakra van kítűzve. Az első napon Demény Lajos szándékos emberölés büntetével foglalkozik az esküdtszék reggel 8 órától kezdődőleg. A megidézett tanúk száma 25. Második nap (kedden) Sata István halált okozó súlyos testisértés büntette (tanúk száma 27), harmadik nap (szerdán) Jónás Ferenc és társa szándékos emberölés büntette (tanu 18), végül pedig csütörtökön Elekes Domokos szándékos emberölés büntette (tanu 67) kerül tárgyalásra.

Az esküdtszéki tárgyalásokra harminc rendes és 10 pótesküdtet hívtak meg. Rendes esküdt: Csép Ignác eszmadia, Darvai Albert kereskedő, Daróczy Miklós tímár, Dész Balázs kereszmáros, id. Dukó József földmives (Tibód), Dr. Dobos Ferenc tanár, Demeter Ákos kereskedő, Jeddő Tamás földbirtokos (Rugonfalva), Felegyházy Antal ny. tanár, Ferenczi Károly vendéglős, Füle István szücs, Fischer Ferenc kékfűtő, Hlatky Miklós nyug. igazg.-tanár, Hám József kereskedő, Hermann Márton földmives (Erked), Horváth József ref. kántor, Kovács Dániel tanár, Konrád Albert cipész, Keszler János tímár, Gál Mihály kántor-tanító, Gagy László földbirtokos (Alsóboldogfalva), Máthé István Ferenc földmives (Zetelaka), Maksai Lázár vendéglős (Székelykeresztúr), Mészáros Zoltán fodrász, Pete Mózes földmives (Oklánd), Parajdi Zsigmond földmives (Felsőfalva), Persián János kereskedő, Simó János földbirtokos, Szabó István földbirtokos és Szakáts Gyula szíjgyártó. — Pótesküdt: Hein Pál kereskedő, Horváth Albert eszmadia, Hermann György festő, Dr. Szöllősi Ödön ügyvéd, Szorger Ferenc órász, Szebeni Antal tímár, Tóth József kötélgyártó, Páhan Károly asztalos, Zakariás Ferenc fazekas és Zongor Márton földmives (Agyagfalva).

HIREK.

— Új tanítónők a polgári leányiskolánál.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Csanády* Margit tordai állami polgári leányiskolai rendes tanítónőt, *Csanády* Zsolt székelyudvarhelyi kir. vezető járásbíró leányát és *Nemes* Irma nagyenyedi állami polgári leányiskolai segédtanítónőt a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolához helyezte át.

— **Városi virilisek.** Székelyudvarhely város legtöbb adót fizetőinek névsorát a kiküldött bizottság összeállította. E szerint a jövő évi virilis képviselők a következők lesznek:

1. Ugron Ákos 3025.40 K*, 2. Szöllősi Samuel 2465.93, 3. Fábán József 2334.97, 4. Szabó Ferenc 2039.34, 5. Flórián Bodán 1498.78, 6. Ref. kollegium 1429.28, 7. Dr. Solymossy Lajos 1315.56*, 8. Dr. Horváth Károly 1193.16*, 9. Özv. Heitz Vilmosné 1177.95, 10. Konecz Ármán 1020.10*, 11. Dr. Váro Géza 908.15*, 12. Dr. Szöllősi Ödön 907.95*, 13. Szentferencendi zárda 900.71, 14. Gyarmathy Ferenc 897, 15. Fernengel Gyula 888.75, 16. Gergely Ferenc 865.24, 17. Dr. Hinleder F. Ákos 859*, 18. Gáspár Balázs 846.86*, 19. Tassaly József 835.84, 20. Looiz G. Frigyes 830.13, 21. Pál István (apát-pleb.) 815.20*, 22. Dr. Vass Lajos 812.56*, 23. Flórián Kristóf 795, 24. Dr. Valentsik Ferenc 773.32*, 25. Özv. Doros Györgyné 771.80, 26. Sükösd Miklós 741.60, 27. Hlatky Miklós 733.12*, 28. Csanády Zsolt 716.12*, 29. Dr. Nagy Samuel 687.88*, 30. Dr. Burnáz Imre 681.56*, 31. Rózler Károly 677.77, 32. Vánly Kálmán 667.20*, 33. Hein Pál 664.61, 34. Gönczy Lajos 662.24*, 35. Martinovics Szilárd 658.06, 36. Ref. egyház 649.18, 37. Frölich Ottó 643.24*, 38. Szent Bálint 603.48*, 39. Persián János 597.95, 40. Tamás Albert 591.92*.

Pótiagok: 41. Dr. Demeter Károly, 42. Soó Gáspár, 43. Özv. Gyarmathy Ferencné, 44. ifj. Ferenczi Ferenc, 45. Ferenc György, 46. Sterba Ödön, 47. Becsek Aladár, 48. Orbán Dénes, 49. Embery Árpád, 50. Jánosi Gyula, 51. Czech Lipót, 52. Tamás Balázs 495.17 K. A *-gal jelöltek adója kétszeresen van számítva.

— **A vármegyei tanítók közgyűlése** igen szép és tartalmas volt, melyet e hó 17-én Székelyudvarhelyt tartottak meg. Különösen *Rozsondai* István székelymagyarosi tanító hatalmas koncepciójú előadása keltett álta-

lános visszhangot. E mellé sorakozott *Gál* Imre székelyudvarhelyi tanító nagyszabású előterjesztése és *Paul* Sándor h. titkár tartalmas évi jelentése. A közgyűlést közeled követte *Barkóczy* Albert jóhírű vendéglőjében.

— **Halálozások.** Dr. *Demeter* Károly körorvos nejét szül. *Bedő* Rózát kísérték öröknyugovóra e hó 16-án areformátus sirkerthe általános részvét mellett, aki e hó 15-én életének 50 ik, boldog házasságának 15-ik évében rövid szenvedés után elhalt Székelyudvarhelyt. — *Berkecz* József lakatosmester, székelyudvarhelyi születésű, utóbbi időben kolozsvári lakos pedig 48 éves korában halt el Székelykeresztúron testvére: *Dáné* Mózesné lakásán, hova látogatába jött. E hó 15-én a székelyudvarhelyi róm. kath. temetőbe helyezték el örök pihenőre az élete delén megtört testü iparospolgárt. — *Göncz* Jolán kissolyosi áll. tanítónő, *Göncz* Károly székelyszentmiklósi unitár. lelkész 30 éves leánya e hó 18-án, hosszas szenvedés, 12 évi tanítónői működés után jobbirtre szenderült szülői házában, hounan ma temetik el Székelyszentmiklóson.

— **A vármegyei közgyűlésről** szóló részletesebb tudósításunkat jövő számunkban fogjuk közölni.

— **Gyógyíthatatlan betegségnek** tartották évszázadok óta az Epilepsiát. E régi hit azonban ujabban elveszti jogosultságát, mivel megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti specialista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerével a baj gyökeres gyógyulását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos Dr. Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykorona-utca 18.) ki gyógyulást keresőknek díjtalanul ad fölvilágosítást.

Karácsonyi Könyv. A könyvpiacon legközelebb megjelenik a „Karácsonyi Könyv”, mely az erdélyrészi újságírók Almanachja. Az előszót Dr. Fenyvesi Soma írja. Elbeszéléseket, novellákat, költeményeket, karcolatokat írnak: Bignió Béláné, B. Szász Piroška, György Imre, Dr. Molnár Gábor, Enyediné K. Eliz, Orbán Balázs, Henter Géza, Winkler Margit, Szentgyörgyi Dénes, Boros Elek, Dénes Károly, Máthé József, Szánthó Gábor, Vakár P. Arthur, Szász Béla, Benkő Annuska, Simor Jenő, Páncél Imre, Polonyi János, Betegh Pál, Oroszlány Gábor, Ádám Éva, Dr. Gál Endre, Baka Béla, Dr. Fekete Endre, Sájó Géza, Szabó Pál, Szentirmay Zoltán, Szász Ödön, Pálffy Gyula, Dr. Gróf Vass György, Morvay Zoltán, Baró Balint József, Pálffy Aladár, Gyalui Farkas, Dózsa Endre, Tóthfalusi József, Magyar Mihály stb. A könyv ára 3 korona. Szerkeszti: Oroszlány Gábor, az „Ellenőr” szerkesztője Marosvásárhelyt, hova az előfizetési pénzek is küldendők.

— **Megsemmisített választás.** Nagyenyedről jelentik a Magyar Tudósítónak: Nagyenyeden 1911. december 30-án folytatták le a városi bizottsági tagválasztásokat. A választás ellen Dr. Asztalos Kálmán függetlenségi pártelnök panasszal élt az igazoló választmányhoz, amely a panaszt minden indokolás nélkül elutasította. A közigazgatási bizottság az igazoló választmány határozatát jóváhagyta, még pedig azzal a komikus kitételrel, hogy „indokainál fogva helybenhagyatik”. A közigazgatási bíróság most mindkét határozatot feloldotta és utasította az igazoló választmányt, hogy intézkedjék aziránt, hogy a lepecsételve levő választási iratok felbontassanak és a panaszlónak alkalom adassék az iratok tanulmányozására; egyben utasította az igazoló választmányt, hogy a kiegészített panasz felett új és pedig szabályszerűen indokolt elsőfoku határozatot hozzon. Az indokolásban a közigazgatási bíróság megállapította, hogy miután

a választási iratokat lepecsételték, a panaszlónak nem volt módjában az iratokat tanulmányozni, holott mindazok, akik a választást megtámadni jogosultak, szükségképpen, jogosultak arra is, hogy a választási iratokat tanulmányozhassák.

— **Értesítés.** Tisztelettel szíves tudomására hozom a mélyen tisztelt nagyközönségnek, hogy a téli idényre a legújabb férfi és női divatújdoncságok: kalapok, ruhaszövetek férfi és női felöltők dus választékban raktárra érkeztek és a legjutányosabb árakban rendelkezésre bocsátom. Mindenkinék saját érdekében ajánlom szíves megtekintését szükségletei esetén. Tisztelettel: SZENKOVITS JÁNOS utóda.

Irodalom.

Vasbetonszerkezetek a magasépítészetben. Írta: Müller Félix. E cím alatt egy igen becses kis munka jelent meg a vasbetonról, erről a bámulatos anyagról, mely a jelenkori magasépítészetben fontos szerepet bír és napról-napra nagyobb tért hódít. — Magyar nyelven még nem jelent meg olyan munka, amely a vasbetonnak fejlődését és minden alkalmazását ismerletné, a vasbetonszerkezetek mai számítási módját röviden és világosan tárgyalná és tabellákat nyújtana, amelyek a kiszámítás fáradságától kímélne meg. — E mellett a munka a magyar vasbetonszabályzat rendelkezéseit veszi figyelembe, rendkívül sok számítási példát és ábrát ad úgy, hogy tervező építésszek, építőmesterek és egyetemi hallgatók részére valóban nélkülözhetetlen. — A könyv a *Tudományos Zsebkönyvtár* 224—225. száma; ára 1 K 40 fillér és kapható minden könyvesboltban.

Vidám könyvtár. A modern magyar anekdotakincstárából most új füzet jelent meg *Börzehumor* címmel; nyolcvan ötletes, kacagtató apróság van benne, amelyeket *Bródy Miksa, Szomaházy István és Tábori Kornél* róttak sorba. És itt ne tessék csupa ócska, jórészt izetlen felekezeti viccekre gondolni, mert ez a könyvecske nívós korfesző, színes képeket is mutat, válogatott és mindig szellemes karakterrajzzal is szolgál a magyar pénzvilág sok ismert részében meg is nevezett alakjairól. Most pedig a krachok aktualissá is tesziks egy kis, diszkrét akasztófahumorról fűszerezik. A *Börzehumor* egy új kiadásban, új köntösben jelenik meg Tábori Kornél Vidámkönyvtárának előző tizenegy füzeté, amelynek ötletes anyagát legkiválóbb humoristáink liferálták. Az új színes címkép *Desső Alajos* műve. Egy-egy füzet 40 fillérért kapható a könyvesboltban, trafikokban és vasuti állomásokon.

Pontosság, gyorsaság, megbízhatóság jellemzik „Az Est” híreit, pártatlanság, függetlenség „Az Est”, politikáját jólértesültség, őszinteség „Az Est” közgazdasági közleményeit, tartalmasság, pártatlanság „Az Est” sportrovatát, épen azért minden olvasónk jól teszi, ha ezt a napilapot az itteni árusítónál megszerzi vagy pedig ha környéken lakik, a hova az árusító lapokat nem kézbesít, közvetlen „Az Est” kiadóhivatalánál megszerzi. Mutatványszámokat szívesen küld „Az Est” kiadóhivatala (VII. Erzsébet-körút 20.) mindenkinek a ki a „Székely-Udvarhely” c. lapra hivatkozik. Irjon azonnal egy levelezőlapot és harmadnapra reá, már olvashatja „Az Est” tartalmas számaint.

LEGTARTÓSABB

húzott drótszálas lámpa.

Magyar

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
Budapest, VI, Teréz-körút 36.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz*. Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőkinknél történő be-
vásárlásainál és megrendeléseinknél a „SZÉKELY-UDVARHELY” c. ujságot felelő eniszíveskedjék.

BORI!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőné!

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Bélyegzők és pecsétnyomok mindenféle kivitelben gyári áron pontosan, hibátlan szövegezéssel kaphatók „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betege Pál könyv- és papírkereskedésében) Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Milliók

használgák

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-
ság, göres és hőkhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített

bizonyítvány orvosok és

magánorvosoktól a biztosered-

ményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon!

Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60

f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogu-

eriákban, valamint: ZSETKEY JÁNOS

gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Udvarhelyvármegye Nemes Csa-

ladjai. Szerkesztette: Pálmay József.

Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart

kapható: Betege Pál könyvkiadónál

Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállí-

ott, az egyes családok címereivel

illusztrált mű, igen becses család-

töréneti adatokat tartalmaz.

Eladó véredek.

Két darab 8 hónapos him és nős-

tény véredek, mely, Frigyes főherceg

véredekkel volt párosítva, mind a kettő

garantált tiszta faj, semmi szépség

hibájuk nincs — 300 és 200 koro-

naért eladó. Cím: özs. Berholt Fe-

rencs VINKOVCE (szerénvárm.)

Florin u. 6. sz.

Eladó ház. Székelyudvar-
helyt, az Attila-
utca 6. számú ház szabad kézből
eladó; értekezni lehet Attila-utca 4.
szám alatt.

Kiadó üzlethelyiség

Jó forgalmu helyen, sarokházban,
csinos **üzlethelyiség** lakással együtt
azonnal bérbeadó. Értekezhetni Dr
BOROSNYAY PÁL ügyvéd irodá-
jában.

* A székelyek alkot- mányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Irta:
Dr Konnerth János Németből fordította
Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K.
Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb
ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-
kos kötetben a székelyek ősfoglalását, a
Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a
hulló vagy szolgabírókat (székírókat), a főki-
rálybírókat, az esküdtöket vagy székülöket, a
jegyzőt vagy nótáriust, a falut vagy közsé-
get, a rendeket a Székelyföldön (A hárm
rend, A földönlakók, Székely táma, Szé-
kely bánja vára 1562, A darab ntok, A
két első rend helyzete, lófők, A primorok
vagy főnépek, Nemesek, jobbágyok, zsellé-
rek), a székelyek hadi szolgálatait, a had-
terhek felosztását a rendek között, mus-
rák vagy hadi szemléket, a prásidium vagy
határőrséget, a székelyek adózását, az
egyenlő megterhelhetőség korszakát 1562-től
1601-ig, a rendes közterhektől való meg-
szabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, had

adót, török adót fizetnek a székelyek is,
1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örö-
kösdési jogát, a székelyek sóúrdási jo-
gát nagy tudással, kitűnő fordításban tár-
gyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrás-
munka, gazdag adatokkal. Kapható Betege
Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

Művelt

háziasszony nem nélkülözheti a ma-
gyar asszonyok pompás közlönyét, a
Kürthy Emilné szerkesztésében meg-
jelenő 19 éves „Háztartás”, mely
kiváló folyóirat mindent felölel ami a

modern

háziasszonyt érdekli. Ha most ha-
koronával előfizet a Háztartásra, ak-
kor ingyen és bérmentve kapja meg
a „Háztartás Könyvtára” most meg-
jelent pompás 20 kötetet, melyek
minden

asszonyt

érdeklő ezernyi hasznos háztartási
ismeretekkel vannak tele. Aki a Há-
ztartást járattja, annak szótárából és
háztartásából a

keresek

szócseka eltűnik, mert ebben a folyó-
iratban mindent megtalál. Ingyenes
mutatványszámmal szívesen szolgál
a Háztartás kiadóhivatala, Budapest
VI. Eötvös-utca 36.

NIGRIN

a legjobb cipőkrém az egész
világon

Az eddigi világhírű wilsnek vitriol nélküli gyártása is.

St. Fernolendt Wien III. es. és kir ud-

80 éves gyári tennállás

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap,
Udvarhe egy legelterjedtebb
közlönye. Megjelenik hetenkint
2 szer. Előfizetési ára félévre
5 K. Elterjedtségénél fogva hir-
detésekre a legalkalmasabb.

Em' e Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlelvélpapírok. Ezekon kívül
közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok,
levélkártyák, vász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel,
levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes
virágos, genre művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATO- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, su-
lyu és minőségű irodai és iro-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok,
vonalzott és rovatos papírok,
rajzpapírok, írógéppapírok, cso-
magoló és selyempapírok, má-
solópapírok, itató-papírok, szűrő-
papírok, torta- és befőző-pa-
pírok, könyvkötő-papírok és papír-
különlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban.
hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűze-
tek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek,
diszjainták, szépirási és rond-
irási minták. Olcsó legyező-fal-
rajzek, klozetpapírok, szivarka-
hávely, szivarka s névjegytárcák
Dohány-ésszivartárcák borból és
féméből. Bortárcák, pénzes-erszé-
nyek, okmány- és irománytárcák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblá-
zatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és
esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések
stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, rondtollak, üveg-
tollak, tollszárak, dísztollszárak.
Író-nok, fekete, színes és másoló-
író-nok (crayonok), zsebíró-nok, esa-
varíró-nok, író-nok, író-nok, író-
hegyezők. Kréták, iskolai, kávé-
házi és fájelző kréták, színes
kréták. Tinták, legjobb irodai és
másoló tinták, színes, vegy és
ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték,
tus, mézga, folttisztó, titbronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok,
hegedű-iskola, hegedű-alkatré-
szek. Gramophon és fonográfok,
lemezek és hengerek. Hang-
góló-sipok és o. rnak. Mono-
grammok fehérnemű és levél-
papírjelzésre. Kézi nyomda. —
Különféle bélyegzők, pecsétnyo-
mók, pecsétjegyek, pecsétviasz,
festékpárnák, ostyak. Ajtóablak
és névfeliratok öntött féméből,
erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók
művei, ifjúsági iratok és képes-
könyvek folyton vannak készlet-
ben. Teljes Magyar Könyvtár.
A székelyudvarhelyi középisko-
láknak és a városi és megye
elemi népiskoláknak használat
ban levő összes tankönyvek rak-
tára. Szótárak, térképek, napta-
rak, imakönyvek, albumok, em-
lékkönyvek, üzleti beíró könyvek
főkönyvek, pénztárkönyvek, nap-
lók, jegyzőkönyvek, másoló-
könyvek, bevásárló könyvek
zsebkönyvek (notesek), pénztár
tömbök (Block), bárcá és szel-
vénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögme-
rő, rajzdeszkák tolltokok, itató-
deszkák, olaj-s zfesték minden
szinben. Ecsetek. Irodai és zseb-
tintatartók, dísztintatartók, toll-
állványok, szivacs-esésze, író-
mappák. Legjobb dörzsmézőgák,
gummiszalagok. — Rajzszögek,
szőnyegszögek, képesok stb